

РЕШЕНИЕ

№ 22874

гр. София, 08.11.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 52 състав,
в публично заседание на 09.10.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Силвия Димитрова

при участието на секретаря Албена Илиева, като разгледа дело номер **3503** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145 и сл. АПК, вр. чл.68, ал.1 ЗЗДискр.

Образувано е по жалба от Министерство на образованието и науката, депозирана чрез процесуалния му представител държавен експерт Ю. Т. – юрист, против Решение №103/13.03.2024 г. на КЗД, четвърти специализиран постоянен заседателен състав, по преписка №121/2022 г. в частта му по т.І, т.ІІ и т.ІІІ от същото. В жалбата са развити оплаквания за незаконосъобразност на оспореното решение поради нарушения на материалния закон и несъответствие с целта на закона. Сочи се, че направените връзки и изводи за осъществена дискриминация, във връзка с процедурата за заявяване и даване на стикери за дипломите за завършена степен на висше образование, са неточни и неправилни. Уточнява, че изискванията за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрист“ са регламентирани с Наредба и имат императивен характер, което налага задължителното им спазване. Твърди, че съгласно същата Наредба, обучението за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и О. „магистър“ е с продължителност не по-малко от 10 семестъра и минимален хорариум от 3500 учебни часа, като изискванията са представени кумулативно. Твърди също, че понятието „семестър“ следва да се разглежда съгласно общоприетото му значение, а именно – учебно полугодие във висше учебно заведение. Посочено е, че от НБУ са подадени данни, от които е видно, че В. С. Р. се е обучавал 8 семестъра по специалността. След като е установено съответствие за обучението на В. Р. е започнала и процедурата, като са отпечатани и предадени на НБУ холограмните стикери. На следващо място се сочи,

че издаването на холограмен стикер е част от административно производство по издаване на диплома, развиващо се между учебното заведение (НБУ) и В. Р. и участието на МОН следва да се възприема като част от това производство, имаща смисъл на мнение, предвидено в специалния закон, съгласно чл.53 от АПК. По тези съображения счита, че КЗД неправилно е приела, че в случая е налице дискриминация, поради което се иска отмяна на решението в посочените части.

Ответникът, Комисия за защита от дискриминация /КЗД/, чрез процесуалния представител юрисконсулт М. С., в представено писмено становище оспорва жалбата като неоснователна и недоказана. Претендира присъждане на разноски за юрисконсултско възнаграждение и прави възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение над минимално установения размер.

Заинтересованата страна, В. С. Р., чрез процесуалния си представител адвокат Б. А., в съдебно заседание оспорва жалбата. Счита оспореното решение на Комисията за защита от дискриминация за правилно и законосъобразно, поради което моли да бъде оставено в сила. Подробни аргументи във връзка със законосъобразността на решението излага в представени писмени бележки. Претендира присъждане на разноски съгласно представен списък.

Заинтересованата страна, Нов български университет, представлявана чрез процесуалния си представител юрисконсулт Н. К. не е изразила становище по основателността на жалбата. Представен е списък, от който е видно кои са студентите от випуск 2015 година по магистърска програма „Право“, провели съкратено обучение и как се е развила процедурата по издаване на дипломите им, респ. холограмните стикери към тях.

По делото са събрани писмени доказателства. Приложената в заверено копие образувана пред КЗД преписка №121/2022 г.

Административен съд - София-град, в настоящия съдебен състав, като прецени събраните по делото доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, във връзка с доводите и твърденията на страните, приема за установено следното:

Производството пред административния орган по преписка №121/2022 г. е образувано с Разпореждане № 372/02.06.2022 г. на Председателя на КЗД по жалба с вх. № 44-00-1898/31.05.2022 г. от В. С. Р. с изложени оплаквания за осъществена дискриминация по признак „образование“ по см. на чл. 4 ал.1 от ЗЗДискр. по отношение Министерство на образованието и науката и Директор на дирекция „Висше образование“ в МОН. Преписката е разпределена за разглеждане от Четвърти специализиран постоянен заседателен състав. Съставът е постановил Решение № 521/08.11.2022 г. Съгласно влязло в сила Решение № 3916/14.06.2023 г. по адм. дело № 10927/2022 г. по описа на Административен съд – София-град се отменя Решение № 521/08.11.2022 г. и преписката е върната на административния орган за ново произнасяне по жалбата на В. С. Р. при спазване на задължителните указания в мотивите по тълкуването и прилагането на закона.

С Разпореждане № 552/28.07.2023 г. на Председателя на КЗД е възобновено производството по преписката с оглед оплакванията за дискриминация по признак „образование“ по чл.4 от ЗЗДискр. и е разпределена за разглеждане от Четвърти специализиран постоянен заседателен състав.

След възобновяване на преписката е изискано становище от В. Р. относно възобновеното производство. В представеното становище Р. заявява, че поддържа оплакванията си за осъществена дискриминация от страна на МОН по признак

„образование“. Сочи, че дискриминационният акт е извършен чрез бездействие – неиздаване на холограмен стикер за дипломата му за висше образование по специалност „Право“, О. „магистър“, като е започнал на 14.06.2021 г. (датата, на която НБУ е предоставило на МОН всички необходими доказателства за обучението) и е приключил на 16.08.2022 г. (датата, на която МОН е потвърдило издаване на стикера). Твърди, че при еднакви условия с други лица, обучавали се ускорено на основание чл.42, ал.9, т.4 ЗВО, за тях МОН е издал стикери за дипломите им, като е признал образованието им и придобитата О., а по отношение на него е налице дискриминационно отношение.

Изпратени са уведомителни писма до ответните страни – Министерство на образованието и науката, Г. Д. – директор на дирекция „Висше образование“ в МОН, Нов български университет и проф. д-р В. В. – ръководител на Департамент „Право“, с които им е съобщено за възобновяването на производството по подадената жалба и откритата процедура по проучване по реда на чл.55 от ЗЗДискр., като от страните е изискано становище по изложеното в жалбата, както и допълнителни доказателства. В отговор с писмо вх. № 90-08-74/18.08.2023 г. МОН е заявило, че поддържа и желае да се ползва за нуждите на производството от всички предходно представени становища по преписката.

В постъпило становище вх. № 90-08-53/29.06.2022 г. и вх. № 90-08-57/04.07.2022 г. от Г. Д. – директор на дирекция „Висше образование“ в МОН и Министерство на образованието и науката се сочи, че Р. е уведомен за процедурата преди издаването на диплома за завършена образователно-квалификационна степен на висше образование и нормативните изисквания за провеждане на обучението по специалност „Право“. Към момента МОН и директора на Дирекция „Висше образование“ не са отказали да бъде издаден холограмен стикер за проведеното обучение от Р.. Сочи също, че висшите училища следва да заявяват издаване на стикери за дипломите за завършена степен на висше образование за студентите, които са изпълнили задълженията си по учебен план. МОН извършва проверка в регистъра на всички действащи и прекъснали студенти и докторанти по степени на обучение и по професионални направления по чл.10, ал.2, т.3, буква "в" Закона за висшето образование /ЗВО/, чрез Регистъра на завършилите студенти и докторанти (РЗС) по чл. 10, ал. 2, т. 3, буква "г" и предоставя на висшето училище холограмен стикер, ако обучението е проведено в съответствие със ЗВО и с държавните изисквания. Данните в цитирания регистър се подават от висшите училища, провели обучението. Заявките постъпват в информационната система и данните автоматично се сверяват с данните в Регистъра на всички действащи и прекъснали студенти (РДПС) и докторанти към момента на подаване, като системата генерира индивидуална на проверка за всяко лице. При установено несъответствие от системата се извършва до допълнителна проверка за изясняване на обстоятелствата. За да се потвърдят несъответстващите записи за издаване на стикери, се изискват обяснения и допълнителни доказателства (заповед за записване извлечение от главна книга, протокол за признаване и др.) от съответните висши училища. Уточнява, че съгласно разпоредбата на чл. 9, ал. 3, т. 5 от ЗВО, Министерският съвет утвърждава държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалностите от регулираните професии. Обучението по специалността „Право“ е регламентирано с Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрист“, тъй като получаването на диплома за висше

образование за тази специалност е условие за упражняване на регулирана професия. С Наредбата са приети и допълнителните изисквания за продължителността, задължителните дисциплини, стажовете, вида и начина на провеждане на изпитите, с които завършва обучението на студентите по специалността. За студентите обучавани по специалност „Право“, проверка се извършва относно изпълнението на регламентираните с Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование специалността „Право“ и професионална квалификация „юрист“ изисквания. Отбелязва, че регламентираните изисквания на Наредбата имат императивен характер, което налага задължителното им спазване. Съгласно чл. 6, ал. 1 от цитираната Наредба, обучението за придобиване на висше образование по специалността „Право“ на образователната и квалификационна степен „магистър“ е с продължителност не по-малко от 10 семестъра и с минимален хорариум 3500 учебни часа, която продължителност представлява изискуем календарен период от време за покриването им. Отбелязва, че изпълнението на само едно от двете изисквания в разпоредбата на чл.6, ал.1 от Наредбата не е достатъчно за признаване на обучението на студентите, тъй като записът на ал. 1 изисква кумулативно изпълнение на условията, а именно не по-малко от 10 семестъра и минимален хорариум от 3500 учебни часа. Приема, че от вписаните от НБУ данни в Регистъра на действащите и прекъсналите студенти е видно, че В. Р. се е обучавал 8 семестъра по специалността от регулираните професии, „Право“. С писма вх. № 0430-61/14.06.2021 г. и № 0430-87/29.07.2021 г. от НБУ е предоставена информация, че Р. се е обучавал ускорено. Сочи, че с писмо № 0430-35/27.05.2022 г. от НБУ уведомяват, че В. Р. е обучаван ускорено, като „слива“ първите семестри на трети и четвърти курс и вторите семестри на трети и четвърти курс. Твърдят, че е подаван към Регистъра на действащите и прекъсналите студенти с по два записа за семестър, но видно от данните подавани към регистъра от НБУ за съответните периоди, Р. е подаван с по един запис, като липсват данни в РДПС за проведено обучение през трети курс. Заявява, че Министерството на образованието и науката не е издавало отказ да бъдат издадени холограмни стикери. Обстоятелствата при проведеното обучение се изясняват. Относно студентите, на които е потвърдено издаването на холограмни стикери, при автоматичната проверка на данните, при постъпилата заявка за издаване на холограмен стикер от информационната система не било установено несъответствие, или при установено такова са предоставени достатъчно убедителни доказателства и обяснения от страна на висшето училище, въз основа на които било счетоно, че следва да бъде издаден стикер. Сочи, че данните се подават от висшите училища към Регистъра на всички действащи и прекъснали студенти и докторанти два пъти в годината, като последното подаване е към м. април 2022 г. Във връзка с това, както и поради изграждането към настоящия момент на нови регистри за висше образование, е предвидено от последното подаване на данни (април 2022 г.) до следващото подаване на данни (ноември 2022 г.) да бъде извършена миграция на а приблизително 10 500 000 записа, което ограничавало възможностите на системата по отношение на предоставяне на справки от нея.

В Становище вх. № 17-00-94/29.06.2022 г. от Нов български университет се сочи, че студентите в програма, „Право“ на НБУ, випуск 2015 г., сред които е и жалбоподателят по настоящата преписка, са се възползвали от възможността за предсрочно завършване на обучението, която законът и вътрешните нормативни актове на НБУ са им дали – завършили са по индивидуални планове, обучавали са се

10 семестъра, но не за 5, а за 4 календарни години, като са сливали семестри; всички са се обучавали по програма, която е приета и не е променяна от 2008 г.; всички те са си взели държавните изпити, НБУ е отпечатал дипломите на всички и ги е подал в информационната система на МОН за издаване на стикери. Всички тези студенти са 13, като от тях само на 5 студенти МОН отказва да издаде стикери.

В становище вх. № 17-00-113/21.08.2023 г. Нов български университет сочи, че продължава да поддържа горното становище, като добавя, че издаването на холограмен стикер е потвърдено от МОН на 16.08.2022 г., а стикерът е предоставен на НБУ на 24.08.2022 г., на която дата В. Р. е получил и дипломата си за висше образование, О. „магистър“ по специалност „Право“.

Въз основа на проучването е изготвено заключение на докладчика по преписката с предложение за насрочване на открито заседание. Страните са уведомени за насроченото открито заседание.

С молба от 07.11.2022 г. по преписката В. Р. изложил твърдения, че има правен интерес от постановяване на решение, установяващо извършената дискриминация. въпреки издаването на холограмния стикер в хода на производството пред КЗД. Издаването на стикера от МОН има за последица само отпадане на правния интерес да се иска преустановяване на нарушението до установяване на положение на равно третиране. Р. сочи, че за него продължава да е налице правен интерес да се установи дали в хода на производството по издаване на стикера е била осъществена дискриминация, с оглед възможността впоследствие да упражни правото си да търси обезщетение. Счита, че освен изложените до момента оплаквания за осъществена пряка дискриминация по признак „образование“, МОН е осъществило спрямо него и „преследване“ по смисъла на § 1, т.3, б. „а“ ДР на ЗЗДискр. вр. чл.5 ЗЗДискр., посредством издаването на писмо № 94-3665/24.06.2022 г. на заместник-министъра на образованието и науката. След образуване на производството по преписка № 121/2022 г. на КЗД, четвърти специализиран състав, на основание чл.24, ал.1 АПК подал заявление с вх. № 94-3665/20.06.2022 г. до Директора на Дирекция „Висше образование“ в МОН за издаване на холограмен стикер по чл.4, ал.5 от Наредба за държавните изисквания към съдържанието на основните документи, издавани от висшите училища /в относимата редакция/, към което заявление са приложени доказателства за изпълнение на изискванията на Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрист“. След подаване на заявлението, получил писмо с изх.№ 94-3665/24.06.2022 г. от заместник-министъра на образованието и науката, проф. Г. П. - Т., с което писмо същата го уведомила, че поради образуването в КЗД производство по негова жалба с вх. №44-00-1898/31.05.2022г., на основание чл.54, ал. 1, т.5 АПК, МОН няма да може да се произнесе по подаденото от него заявление за издаване на стикер преди приключване на производството пред КЗД и пред СРС. Счита, че писмото от заместник-министъра от 24.06.2022 г. представлява „преследване“ по смисъла на § 1, т.3, б. „а“ ДР на ЗЗДискр., тъй като обективира решение на по-неблагоприятното му третиране в сравнение с всички останали студенти, които подават заявления за издаване на стикер и чиито заявления следва да бъдат разглеждани в законовите срокове. Моли Комисията да приеме настоящата молба в частта за „преследване“ като допълнителна жалба, която да разгледа съвместно с първоначалната жалба по преписката, като се крайният си акт се произнесе и относно заявените оплаквания за извършено „преследване“ по смисъла на

§ 1, т.3, б. „а“ ДР на ЗЗДискр. вр. чл.5, предп. 4 ЗЗДискр. Актът за спиране на производството, обективиран в посоченото писмо е обжалван, като е образувано адм. д. № 6540/2022 г. на АССГ, 50 с-в. С определение №6093/02.08.2022 г. г. съдът е отменил писмо с вх. № 94-3665/24.06.2022 г. на Министъра на образованието и науката като незаконосъобразно и е изпратил преписката на административния орган за произнасяне по същество по заявление с вх. № 94-3665/20.06.2022 г. С оглед изложеното счита, че заместник-министърът на образованието и науката е осъществил „преследване“ по §1, т.3, б. „а“ ДР на ЗЗДискр. посредством решението си да не бъде разглеждано заявлението му за издаване на холограмен стикер, поради образувано по негова жалба производство пред КЗД, като по този начин е третиран по-неблагоприятно от други студенти, които са подали заявления за издаване на холограмни стикери по чл.4, ал.5 от Наредба за държавните изисквания към съдържанието на основните документи, издавани от висшите училища /в относимата редакция/ и чиито заявления ще бъдат разглеждани в законовите срокове, а решенията по тях няма да бъдат в зависимост от изход на производство пред КЗД.

Изготвено е допълнение към доклада-заключение от докладчика по преписката във връзка с молбата от 07.11.2022 г. На 08.02.2024 г. е проведено заседание на четвърти постоянен специализиран заседателен състав на КЗД, на което са изслушани страните, деконституирани са като ответни страни Нов български университет и проф. В. и са конституирани като заинтересовани страни. Даден е ход по същество и преписката е обявена за решаване.

На 13.03.2024 г. е постановено процесното Решение №103 на КЗД, с което Четвърти специализиран постоянен заседателен състав се е произнесъл в оспорената в настоящото производство част както следва:

I. Установява, че ответната страна Министерство на образованието и науката, представлявано от министъра, с адрес: [населено място] 1000, [улица], е извършила дискриминация по признак „образование“ по чл.4, ал.1 от Закона за защита от дискриминация по отношение на жалбоподателя В. С. Р..

II. Установява, че ответната страна Министерство на образованието и науката, представлявано от министъра, с адрес: [населено място], [улица], е осъществила „преследване“ по смисъла на § 1, т. 3 а от ДР на Закона за защита от дискриминация по отношение на жалбоподателя В. С. Р..

III. Предписва, на основание чл. 47, т.4 от ЗЗДискр., на ответната страна Министерство на образованието и науката, да се въздържа за в бъдеще от подобни дискриминационни действия, предвид установеното в т. I и т. II и да не допуска неравно третиране на студент/студенти, изпълнили всички изискуеми от тях условия във връзка с провежданото обучение, да търпят последиците от неравното им третиране спрямо лица, намиращи се в аналогично на тяхното положение, както и да не допуска наличието на обстоятелства, които биха могли да доведат до определена форма на дискриминация или съмнение за такава.

В мотивите на решението е прието, с оглед фактическите твърдения в жалбата, че по същество се иска установяване на дискриминация чрез неиздаване на дипломата за висше образование, ведно с необходимия

реквизит към нея /холограмен стикер/, в сравнение с други студенти, намиращи се в сравнимо сходно положение поради наличие на защитен законов признак „образование“. Установено е, че въпреки липсата на обезпечаване на дипломата на жалбоподателя с изискуемия към този момент холограмен стикер, от страна на МОН не са били артикулирани дефицити в заявеното от страна на НБУ по отношение на данните за Р., като в кореспонденцията до него не са посочени факти, създаващи убеждение за неизправност на действията на ВУЗ-а във връзка с обема или съдържанието на информацията относно образованието на В. Р.. От представените доказателства от страна на учебното заведение и Р. се установява наличието на лица, притежаващи качеството студенти по същата специалност, които са се обучавали в идентична форма и между които може да бъде извършена съпоставка относно налично неблагоприятно третиране спрямо В. Р.. При извършването на тази аналитична операция Комисията е стигнала до извод, че същите в действителност са получили официалния свидетелстващ документ относно полученото от тях образование, ведно с всички изискуеми нормативни реквизити. В този смисъл, В. Р. е бил в ситуация, в която макар и да отговаря на условията за това, не е получил идентичен подход в третирането с този, при който неговите колеги са били снабдени с дипломи по специалността „Право“, с което е осуетено и прокламираното равенство във възможностите заложено в Конституцията на Република България. Комисията е приела, че МОН не е представило доказателства, с които да обоснове, че принципа на равно третиране не е нарушен. Не е доказано наличието на обстоятелство, обуславящо отказ или забавяне на предоставянето на холограмен стикер на НБУ. Комисията е достигнала до извод, че е налице преграждане на защитени негови права, напр. правото да удостовери наличие на придобито образование и образователно-квалификационна степен; правото му да участва пълноценно в пазара на труда и т.н., като в този смисъл е бил третиран по-неблагоприятно по признак „образование“ съгласно чл. 4, ал. 2 ЗЗДискр., с което е извършено нарушение на Закона за защита от дискриминация. По отношение на Писмо с изх. № 94-3665/24.06.2022г. на зам.-министъра на МОН, в което се сочи именно образуваното по жалба на Р. производство пред КЗД като причина за „невъзможност“ за произнасяне по заявление за издаване на холограмен стикер за диплома за висше образование на заявителя, Комисията е счела, че действително изпълва мащаба на § 1, т. 3 от ДР на ЗЗДискр. и представлява „преследване“, тъй като се основава именно на потърсената от органа по равно третиране защита и се проявява в отлагане за неизвестен период от време издаването на коментирания холограмен стикер, а по този начин и продължаване за неопределен срок от време установената по-горе пряка дискриминация към Р. от страна на МОН. Същата е приета за преустановена с предаване на холограмния стикер на висшето училище.

В хода на съдебното производство по искане на заинтересованата страна В. Р. от МОН са представени и Доклад № 8088-309/24.08.2021 г., Доклад № 8088-105/14.03.2022 г. и Доклад № 8088-105/04.04.2022 г. от Г. Д. – директор на Дирекция „Висше образование“, предоставени на Министъра на образованието и науката за сведение и информация. Приложен е и

Преписка-Доклад вх. № 8002-2/07.01.2021 г. до Министъра на образованието и науката за извършена проверка в Д ВО на действията на длъжностните лица, свързани с изготвянето на доклад № 8088-466/10.12.2020 г.

Решението е получено от жалбоподателя на 21.03.2024 г.

При така установената фактическа обстановка съдът прави следните правни изводи:

Жалбата е депозирана от надлежна страна в законоустановения в чл.68, ал.1 ЗЗДискр. срок. Оспореното решение е получено от жалбоподателя на 21.03.2024 г., а жалбата е подадена на 28.03.2024 г. Следователно същата е процесуално ДОПУСТИМА. Разгледана по същество, настоящият съдебен състав я намира за НЕОСНОВАТЕЛНА.

Съгласно изричната разпоредба на чл.168, ал.1 АПК съдът не се ограничава само с обсъждане на основанията, посочени от оспорващия, а е длъжен, въз основа на представените от страните доказателства да провери законосъобразността на оспорения административен акт, на всички основания по чл.146 АПК, като съгласно ал.2 на същия член съдът обявява нищожността на акта, дори да липсва искане за това.

Съдът счита, че оспореният административен акт е постановен от компетентен орган, в рамките на предоставените му правомощия, съгласно чл.47 от ЗЗДискр. Решаващият състав на КЗД е постановил процесното решение в съответствие с чл. 48, ал. 1 и ал. 3, вр. чл. 54 от ЗЗДискр. Същото е подписано от всички членове на състава, съгласно разпоредбата на чл.64 ЗЗДискр.

Административният акт е издаден и в съответствие със законовите изисквания относно формата и съдържанието му, съгласно разпоредбите на чл. 65 - чл. 66 от ЗЗДискр. във вр. чл. 59, ал. 2 АПК. Решението съдържа необходимите мотиви, обективиращи волята на органа. Посочени са фактическите и правните основания за неговото постановяване, както и събрания доказателствен материал. Изложените в акта факти съответстват на приложените по делото писмени доказателства. Не е налице порок във формата по см. на чл. 146, т. 2 от АПК, който да обуславя отмяна на акта.

Липсват допуснати нарушения на административнопроизводствените правила, които да водят до незаконосъобразност на административния акт. Производството е образувано по подадена жалба от В. Р.. Спазени са разпоредбите на чл. 51, чл. 52 и чл. 54 ЗЗДискр., проведена е процедура по проучване. Изготвен е доклад-заключение, като със същия страните са запознати и им е дадена възможност да предоставят доказателства за твърденията си, да се запознаят със събраните по преписката материали и да организират защитата си. При проведеното проучване и при събиране на необходимите и относими доказателства органът е извършил пълно, обективно и всестранно изясняване на релевантните за случая факти в съответствие с разпоредбите на чл.35 и чл.36, ал.1 от АПК. Проведено е открито заседание, на което е дадена възможност за помирителна процедура. Предоставена е и възможност за ангажиране на допълнителни доказателства и изразяване на становища. Резултатите от производството са обективирани в оспорваното решение, което е взето по реда на чл.64, ал.1 ЗЗДискр. Изложеното обуславя извод за липсата на съществени процесуални

нарушения при изясняване на обективната истина, съответно спазени са основните принципи на процеса, гарантиращи равенството на страните в производството, тяхното активно участие, вкл. и при събирането на доказателства /чл. 8, чл. 34 и следващите от АПК/.

Съдът обаче счита, че оспореното в настоящото производство решение е издадено в нарушение на материалния закон – основание за отмяната му по чл.146, т.4 АПК.

С решението на КЗД е прието, че оспорващият е извършил дискриминация по признак „образование“ по чл.4, ал.1 от Закона за защита от дискриминация по отношение на жалбоподателя В. С. Р. и е осъществил „преследване“ по смисъла на § 1, т. 3 а от ДР на Закона за защита от дискриминация по отношение на жалбоподателя В. С. Р..

Разпоредбата на чл.4, ал.1 ЗЗДискр. съдържа забрана на всяка пряка или непряка дискриминация, основана на посочените дискриминационни признаци. Съгласно чл.4, ал.2 ЗЗДискр. пряка дискриминация е всяко по-неблагоприятно третиране на лице на основата на признаците по чл.4, ал.1 ЗЗДискр. отколкото се третира, било е третирано или би било третирано друго лице при сравними сходни обстоятелства. Легалната дефиниция на понятието „неблагоприятно третиране“ се съдържа в §1, т.7 във връзка с т.8 от ДР във връзка с чл.4, ал.2 и ал.3 ЗЗДискр., това е „всеки акт, действие или бездействие, които водят до по-малко благоприятно третиране на едно лице спрямо друго въз основа на признаците по чл.4, ал.1 или могат да поставят лице или лица, носители на признак по чл.4, ал.1 ЗЗДискр. в особено неблагоприятно положение в сравнение с други лица“.

Съгласно разпоредбата на чл.9 ЗЗДискр. в производство за защита от дискриминация на първо място жалбоподателят следва да представи факти, въз основа на които може да се направи предположение, че е налице дискриминация, т.е. че е по-неблагоприятно третиран (поставен) в сравнение с други лица, че е носител на белег, свързан с признаците по чл.4, ал.1 ЗЗДискр., който го отличава от посочените за сравнение лица, както и че е налице връзка между неблагоприятното третиране и защитния белег. При това условие ответната страна трябва да докаже, че принципът на равно третиране не е нарушен. Това означава, че МОН следва да обори въведената презумпция, вкл. да докаже, че неравното третиране е обективно оправдано, тъй като са налице законни цели, които се преследват и конкретната мярка е в състояние да ги постигне като не надхвърля необходимото за това. В производството по установяване на дискриминация е необходимо лицето, което твърди, че е дискриминирано да докаже наличието на факти, които дават основание да се направи обосновано предположение за вероятно осъществяване на неравно третиране поради защитен признак. Т.е. необходимо е да съществуват доказателства, които са достатъчна индиция, че между съпоставимите лица, които са и които не са носители на защитения признак, е налице неравенство, за да може да се презюмира, че именно защитения признак е причината за неравенството. Или фактическият състав на пряката дискриминация включва: 1. по-неблагоприятно третиране на лицето, което включва наличието на сравнител; 2. наличие на белег по чл.4, ал.1 ЗЗДискр.; 3. причинно – следствена връзка между защитния белег и неравното

третиране; 4. липса на законни цели, които оправдават неравното третиране. В случая в т.І от решението Комисията е приела, че е налице пряка дискриминация посредством забавяне на издаването на холограмен стикер за диплома за завършено висше образование по специалността „Право“. Страните не спорят по основните факти, които се установяват и от представените в административната преписка писмени доказателства. Спорът по отношение на т.І от решението се свежда до това представлява ли пряка дискриминация неиздаването на холограмен стикер от МОН на дипломата на студента. Безспорно бездействието на МОН да издаде холограмен стикер за дипломата на Р., при наличие на всички изискуеми законови предпоставки за това, засяга правата му.

Образование обаче, получено в различни висши училища или в едно и също висше училище, по една и съща специалност и с една и съща степен, не създава социална принадлежност, не приобщава човек към различни социални групи на обществото. По-ранното получаване във времето на диплома за висше образование, с предоставен от МОН държавен холограмен стикер, от една група физически лица, които са от един същ випуск с жалбоподателя, имали са същата съкратена форма на обучение, и също като него са положили трите държавни изпита за специалност "право", професионална квалификация "юрист", не представлява по-неблагоприятно третиране по признак "образование". И жалбоподателят и групата студенти, с които Комисията за защита от дискриминация го е сравнявала, имат едно и също висше образование, О. "магистър", специалност "Право", професионална квалификация "юрист". Следователно "образованието" в случая не е защитен признак, а е елемент от сравняваните характеристики на групата студенти, получили по-рано дипломите си. Не защитен признак "образование" е съобразяван от МОН като основание Р. да получи диплома с холограмен стикер по-късно във времето спрямо други негови състуденти. МОН не е отказало да издаде холограмен стикер, а е изискувало допълнителна информация от висшето училище с цел изясняване на случая, предвид установените несъответствия на проведеното обучение на студента Р. с изискванията на ЗВО, като различията в тълкуването на относимата нормативна регламентация от страна на МОН за формата и продължителността на обучението по специалност „Право“ не обуславя непременно извършен пряк дискриминационен подход към този студент. Това е така, тъй като и спрямо други студенти от НБУ не са били издавани валидиращи стикери на дипломите им, именно поради констатирани от МОН несъответствия при извършената проверка в регистъра по чл. 10, ал. 2, т. 3, б. „в“ ЗВО. Дали е могло справките в МОН и в НБУ да се извършат по-бързо и да се вземе по-бързо решение относно съответствието на обучението на Р. с нормативните изисквания в Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността "право" и професионална квалификация "юрист", е въпрос, на който не може да се отговори с обяснение неравно третиране по признак "образование".

Освен това по делото Р. не е доказал, че друго лице /сравнител/, което не е носител на защитения признак „образование“, посочен от него, в сравнима ситуация получава по-благоприятно третиране, за да е налице пряка

дискриминация по този признак. Следва да се има предвид, че сравнителят се дефинира като субект, намиращ се при същите обстоятелства като дискриминираното лице, но третиран различно именно защото не е носител на защитения признак, докато Р. се сравнява с негови колеги, които притежават същата образователна квалификационна степен, издадени са им холограмни стикери и са получили дипломите си. Липсата на такова лице, в случая, пречатства установяването на неблагоприятния характер на третирането, а от там и на причинната връзка между третирането и защитения признак. Предвид това съдът намира, че по отношение на Р. не е осъществена пряка дискриминация по защитен признак „образование“.

Съдът намира, че спрямо Р. не е осъществено и "преследване" по смисъла на § 1, т.3, б. "а" от ДР на ЗЗДискр. Съгласно посочената разпоредба "преследване" е по-неблагоприятно третиране на лице, което е предприело или се предполага, че е предприело или ще предприеме действие за защита от дискриминация.

Съгласно чл.9, ал.3, т.5 ЗВО Министерският съвет определя държавните изисквания относно придобиването на висше образование в различните образователно – квалификационни степени и специалностите от регулираните професии (сред които е и специалността „Право“). В чл.7, ал.1 ЗВО е посочено, че дипломите за завършена образователно-квалификационна степен на висшето образование се издават от съответното висше училище. Те се признават от държавата, при условие че обучението е проведено в съответствие със ЗВО и с държавните изисквания (чл.7, ал. 3 ЗВО).

На основание чл.9, ал.3, т.11 във връзка с чл.7 ЗВО с Постановление № 215 на Министерския съвет от 12.08.2004 г. е приета Наредба за държавните изисквания към съдържанието на основните документи, издавани от висшите училища (НДИСОДИВУ). В чл.4, ал.8 НДИСОДИВУ (в приложимата редакция, преди отм. в ДВ. бр.97/06.12.2022 г.) е предвидено, че поставянето на холограмен стикер върху диплома за завършена образователно-квалификационна степен на висше образование е задължително условие за признаването му от държавата. В чл.4а от Наредбата е описана и процедурата за предоставяне на холограмен стикер. Преди издаването на диплома за завършена образователно-квалификационна степен на висше образование, висшето училище чрез регистрите по чл.10, ал.2, т.3, б. „в“ и „г“ ЗВО представя в Министерството на образованието и науката данни за завършилите студенти, както и доказателства, че студентите успешно са завършили обучението си по специалността от съответната образователно - квалификационна степен в съответствие с изискванията на ЗВО и с държавните изисквания. Министерството на образованието и науката извършва проверка за съответствието на предоставените му данни в двата регистъра, както и за съответствие на проведеното обучение със ЗВО и с държавните изисквания. При констатиране на несъответствия, МОН автоматизирано уведомява висшето училище, което в 15-дневен срок следва да предостави обяснения за причината за несъответствията, както и да ангажира убедителни писмени доказателства, че обучението е проведено в съответствие с изискванията на ЗВО и с държавните изисквания. Холограмният стикер се предава на висшето училище в срок до един месец от

представянето на всички необходими данни и доказателства на МОН.
Следователно процедурата по издаване на холограмен стикер се развива между МОН и НБУ, без участието на студента, при което волеизявлението на заместник-министъра на образованието и науката, проф.Т., не може да се приеме за „преследване“ по смисъла на § 1, т.3, б.“а“ от ДР на ЗЗДискр., защото не е възможно осъществяването на „преследване“ по смисъла на ЗЗДискр. на искател в едно недопустимо производство, в което административния орган няма нормативно задължение да се произнесе.
Липсата на неравно третиране прави необосновано и даденото предписание за недопускане на подобни дискриминационни действия в бъдеще.
По изложените съображения настоящият съдебен състав приема, че решението на КЗД като незаконосъобразно следва да бъде отменено.
Водим от гореизложеното и на основание чл.173, ал.2 АПК Административен съд - София-град, II отделение, 52 състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение №103/13.03.2024 г. на КЗД, четвърти специализиран постоянен заседателен състав, по преписка №121/2022 г. по описа на КЗД.

Решението подлежи на обжалване пред ВАС в 14-дневен срок от уведомяване на страните, на които на основание чл.138, ал.3 АПК да се изпрати препис от същото.

СЪДИЯ: